

ปัจจัยองค์กรและประสิทธิภาพการบริหารการเงินที่ส่งผลต่อการดำเนินงานขององค์กร
กรณีศึกษา ธุรกิจอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ
ORGANIZATIONAL FACTORS AND FINANCIAL MANAGEMENT EFFICIENCIES
AFFECTING THE OPERATIONS OF BUSINESSES IN THE MANUFACTURING INDUSTRY
OF SAMUT PRAKAN PROVINCE

ณฐา ธรเจริญกุล¹

Natha Thornjareankul¹

(Received: July 11, 2022 ; Revised: October 5, 2022 ; Accepted: October 17, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยองค์กรและประสิทธิภาพการบริหารการเงินที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของธุรกิจอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้รูปแบบวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถานประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรม ที่ขึ้นทะเบียนกับกรมโรงงานอุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 378 บริษัท สุ่มตัวอย่างอย่างง่ายและใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ทำการวิเคราะห์ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ แบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยองค์กรในด้านค่านิยมร่วม ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ ประสิทธิภาพการบริหารการเงิน ด้านความเสี่ยงทางธุรกิจและด้านความสามารถในการทำกำไร ส่งผลต่อการดำเนินงานของธุรกิจอุตสาหกรรม มีค่า $R^2 = 0.856$ ซึ่งอธิบายได้ว่า ปัจจัยองค์กรด้านค่านิยมร่วม ปัจจัยทางสังคมและปัจจัยทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ และประสิทธิภาพการบริหารการเงิน ด้านปัจจัยความเสี่ยงทางธุรกิจและด้านความสามารถในการทำกำไร ส่งผลต่อการดำเนินงานของธุรกิจอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ

คำสำคัญ : ปัจจัยองค์กร, ประสิทธิภาพการบริหารการเงิน, ผลการดำเนินงาน

¹ คณะบัญชีและวิทยาการจัดการ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

Instructor, Faculty of Accounting & Management Science, Southeast Bangkok Collage.

e-mail: ann.natha@hotmail.com

Abstract

The purposes of this study were to explore the organizational factors and financial management efficiencies that affect the operations of the industrial business enterprises in Samut Prakan Province. This study was a survey research using the quantitative method. The sample was 378 industrial business enterprises registered with the Department of Industrial Works using simple random sampling. The instrument was the questionnaire. The statistical analyses were frequency, percentage, mean, standard deviation, and a Stepwise Multiple Regression. The results revealed that the organizational factors in terms of shared values, society factors, new technology and innovations factors, financial management efficiencies in terms of business risk and profitability affected the operations of industrial business enterprises at $R^2 = 0.856$, respectively. That was the organizational factors in terms of shared values, society factors, new technology and innovations factors, financial management efficiencies in terms of business risk and profitability affected the operations of industrial business enterprises in Samut Prakan Province.

Keywords: Organizational factors, Financial management efficiencies, Performance

บทนำ

ภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงและผันผวนอย่างมาก ทำให้ผู้ประกอบการต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันทางธุรกิจที่สูงมากยิ่งขึ้น ภายใต้ระบบการค้าเสรี องค์กรทุกประเภทจำเป็นต้องปรับบทบาทและกลยุทธ์ของตนให้รับกับการผันผวนของสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี แต่การเปลี่ยนแปลงจะส่งผลดีต่อองค์กรได้ก็ต่อเมื่อผู้บริหารขององค์กรรู้ว่าควรเปลี่ยนแปลงในเรื่องใด อย่างไร จึงจะช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมายและได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทั้งระดับบริหารและปฏิบัติ

การปฏิรูปทางการเงินและการเกิดนวัตกรรมทางการเงินต่าง ๆ ทำให้ผู้บริหารจะต้องเรียนรู้และปรับตัวให้มีความพร้อมที่จะสามารถเอาชนะคู่แข่งกันได้ตลอดเวลา บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารการเงินจะมีขอบข่ายที่กว้างขึ้นจากเดิม เพื่อให้ครอบคลุมถึงหน้าที่และความรับผิดชอบ โดยจะต้องมีข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็วและทันสมัย โดยนำหลักการบริหารการเงินมาปรับใช้ในองค์กรเพื่อให้ผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การบริหารการเงิน เป็นกระบวนการจัดการเกี่ยวกับการได้มาและใช้ไปของเงินทุนเพื่อสร้างมูลค่าของกิจการให้อยู่ในระดับสูงสุด โดยการกำหนดวิสัยทัศน์ ทิศทางการธุรกิจ วัตถุประสงค์

แผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการ เพื่อให้องค์กรมีทิศทางและเป้าหมายไปสู่ความได้เปรียบทางการแข่งขัน จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารในการตัดสินใจพิจารณาอย่างรอบคอบ โดยมีการวางแผนทางการเงิน การตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุนในสินทรัพย์ เพื่อให้ได้ผลตอบแทนที่คุ้มค่า โดยเสียต้นทุนที่ต่ำที่สุดและนำกำไรที่ได้จากการดำเนินงานจ่ายให้ผู้ถือหุ้น อีกทั้งจะต้องระลึกอยู่เสมอว่า มูลค่าของกิจการจะเพิ่มขึ้นหรือผลการประกอบการจะเกิดขึ้นเป็นกำไร จะต้องเกิดจากการดำเนินการที่ดี ธุรกิจจะต้องมีความมั่นคง อยู่รอดและเติบโตอย่างยั่งยืน

การที่องค์กรจะประสบความสำเร็จและมีความยั่งยืน ย่อมประกอบไปด้วย การบริหารจัดการ ปัจจัยภายในและภายนอกองค์กร รวมถึงการบริหารการเงินขององค์กรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งบริษัทเอกชนมีการดำเนินการ กิจกรรมต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการเป็นองค์กรนวัตกรรมครบทุกปัจจัย ทั้งส่วนที่เป็น Hard S's (เปรียบเสมือนฮาร์ดแวร์) และ Soft S's (เปรียบเสมือนซอฟต์แวร์) โดยที่ด้าน Hard S's โครงสร้าง (Structure) ของบริษัทฯ เป็นแนวระนาบทำให้เกิดความยืดหยุ่นสูงในการทำงาน เน้นเปิดให้เสนอความคิดเห็น และสามารถสั่งการอนุมัติได้อย่างรวดเร็ว ด้าน Soft S's รูปแบบของผู้บริหารระดับสูง (Style) ใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างองค์กรแบบยั่งยืน เน้นการสร้างทีม และให้ความสำคัญกับการสร้างนวัตกรรมอย่างมาก (กรรณิการ์ สิริพิชัย, 2561)

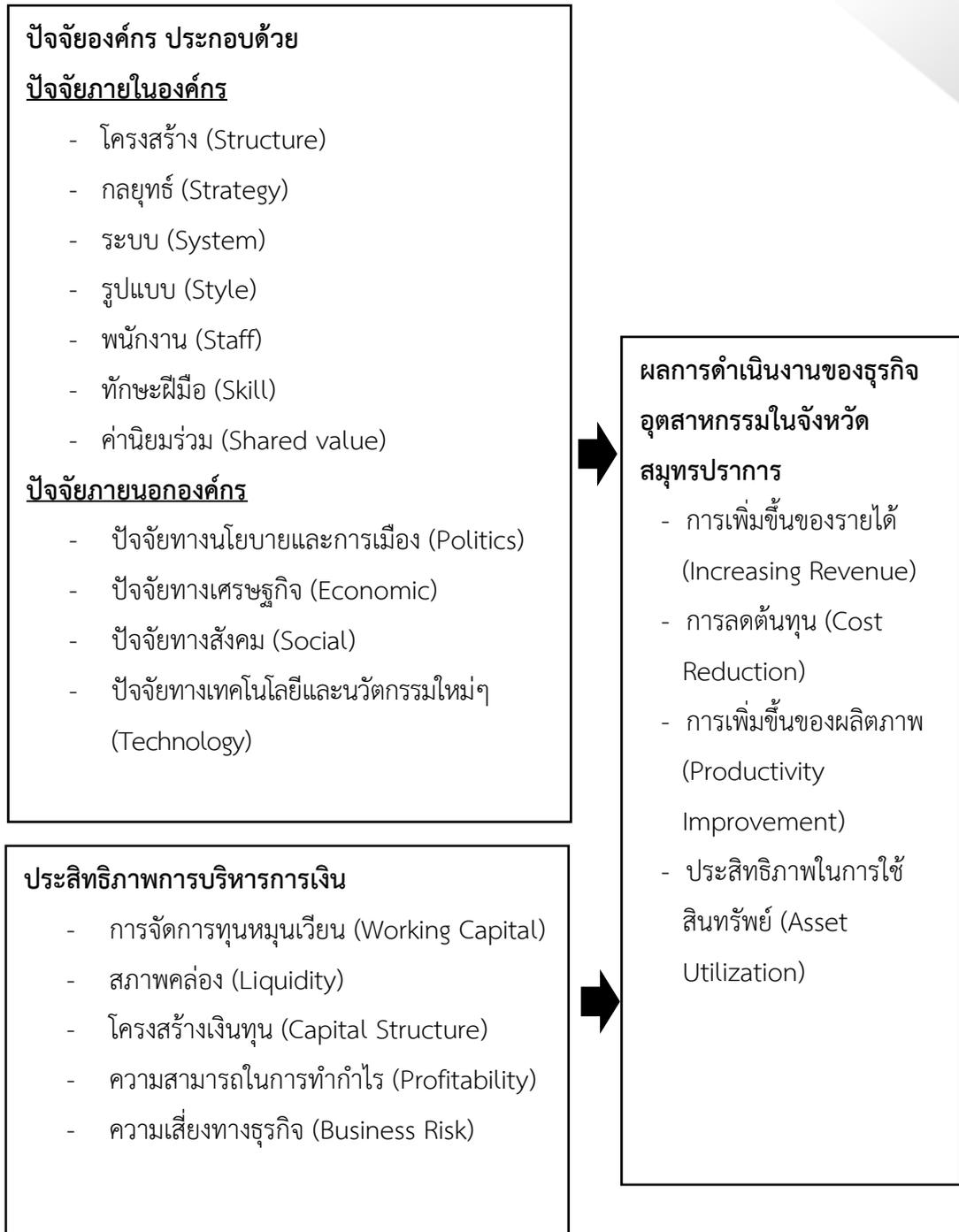
ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาปัจจัยองค์กรและประสิทธิภาพการบริหารการเงินที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของธุรกิจอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ ด้วยปัจจุบันจังหวัดสมุทรปราการ เป็นจังหวัดที่มีความได้เปรียบทางภูมิศาสตร์ที่ตั้งอยู่ใกล้ท่าเรือน้ำลึก ศรีราชา และแหลมฉบัง เป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์และการขนส่ง มีคลังสินค้าและศูนย์กระจายสินค้าจำนวนมาก มีโรงงานอุตสาหกรรม 6,817 โรงงาน (กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 2564) ซึ่งนับได้ว่าเป็นจังหวัดที่มีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมากที่สุดในประเทศ โดยมีอุตสาหกรรมการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ ยานยนต์และชิ้นส่วนรถยนต์ เครื่องจักรและอุปกรณ์ ผลิตภัณฑ์โลหะ ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สิ่งทอ ผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป เคมีภัณฑ์ และพลาสติก เป็นต้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาองค์กรของธุรกิจอุตสาหกรรม ให้สามารถสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน อีกทั้งสามารถช่วยตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทันท่วงทีต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยองค์กรและประสิทธิภาพการบริหารการเงินที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของธุรกิจอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ

สมมติฐานการวิจัย ปัจจัยองค์กรและประสิทธิภาพการบริหารการเงิน ร่วมกันส่งผลทางบวกต่อการดำเนินงานของธุรกิจอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ

กรอบแนวคิดในงานวิจัย

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ สถานประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ ที่ขึ้นทะเบียนกับกรมโรงงานอุตสาหกรรมจังหวัด จำนวนทั้งสิ้น 6,817 แห่ง (กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 2564) โดยผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูงหรือระดับกลาง ที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการเงินหรือบัญชี จำนวน 1 คน ต่อ สถานประกอบการ

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สถานประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการที่ขึ้นทะเบียนกับกรมโรงงานอุตสาหกรรมจังหวัด จำนวน 378 แห่ง จากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างกระทำโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1970: 130) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และทำการสุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ พบว่า ข้อคำถามจำนวน 105 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 1.00 – 0.80 และ วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.985 โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของธุรกิจ เช่น จำนวนทุนจดทะเบียน จำนวนปีที่เปิดดำเนินการ จำนวนโรงงานและ/หรือสำนักงาน จำนวนพนักงานทั้งหมด จำนวนพนักงานบัญชี จำนวนพนักงานการเงิน โดยเป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check-List)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยองค์กรที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของธุรกิจอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ ประกอบด้วย ปัจจัยภายในองค์กร จำนวน 7 ด้าน และปัจจัยภายนอกองค์กร จำนวน 4 ด้าน รวมทั้งสิ้น 49 ข้อ โดยเป็นข้อคำถามแบบ Rating Scale 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารการเงินส่งผลกระทบต่อการทำงานของธุรกิจอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 5 ด้าน รวมทั้งสิ้น 26 ข้อ โดยเป็นข้อคำถามแบบ Rating Scale 5 ระดับ

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของธุรกิจอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 4 ด้าน รวมทั้งสิ้น 25 ข้อ เป็นข้อคำถามแบบ Rating Scale 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสถานประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 378 ตัวอย่าง ที่ได้คัดเลือกไว้โดยส่งทางไปรษณีย์ให้แก่ผู้บริหารฝ่ายบัญชี/ผู้บริหารฝ่ายการเงิน โดยมีจดหมายขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม และที่อยู่ที่สามารถติดต่อผู้วิจัยได้พร้อมแนบซองปิดแถมบ่งชี้หน้าซองถึงผู้วิจัย

2. หากภายใน 2 สัปดาห์ แบบสอบถามยังส่งคืนมาไม่ครบ ผู้วิจัยติดต่อไปสอบถามเพื่อขอความร่วมมือให้ช่วยตอบแบบสอบถามและส่งกลับมาให้แก่ผู้วิจัย

3. เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนมา จำนวน 378 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วจะทำการตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามและนำไปประมวลผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของธุรกิจ วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยองค์กรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของธุรกิจอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารการเงินส่งผลต่อการดำเนินงานของธุรกิจอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ และข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของธุรกิจอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (sd.)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบสมมติฐานการวิจัย ใช้การวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยใช้วิธีแบบขั้นตอน (Stepwise)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า จำนวนสถานประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 378 บริษัทที่ถูกสุ่มเป็นตัวอย่าง ทำการตอบรับกลับมา จำนวนทั้งหมด 378 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 100 จำแนกเป็นสถานประกอบการที่มีทุนจดทะเบียนระหว่าง 1,000,001–5,000,000 บาท จำนวน 129 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 34.1 เป็นกิจการที่เปิดดำเนินการมาแล้ว 5–10 ปี จำนวน 164 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 43.4 มีโรงงาน/สำนักงาน 1 แห่ง จำนวน 150 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 39.7 ส่วนใหญ่มีพนักงาน 1–500 คน จำนวน 213 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 56.3 และพนักงานบัญชี และ/หรือ พนักงานการเงิน 1-5 คน จำนวน 171 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 45.2

โดยผลการศึกษาปัจจัยภายในองค์กร ปัจจัยภายนอกองค์กร ประสิทธิภาพการบริหารการเงิน และที่ผลการดำเนินงานขององค์กร กรณีศึกษา ธุรกิจอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ แสดงดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภายในองค์กรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานขององค์กร กรณีศึกษา ธุรกิจอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ

ปัจจัยภายในองค์กร	\bar{x}	sd.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ด้านทักษะฝีมือ	4.34	0.621	มาก
2. ด้านรูปแบบ	4.33	0.694	มาก
3. ด้านโครงสร้าง	4.30	0.626	มาก
4. ด้านระบบ	4.27	0.667	มาก
5. ด้านค่านิยมร่วม	4.26	0.674	มาก
6. ด้านพนักงาน	4.21	0.590	มาก
7. ด้านกลยุทธ์	4.21	0.607	มาก
รวม	4.28	0.568	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยภายในองค์กรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานขององค์กร กรณีศึกษา ธุรกิจอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านทักษะฝีมือ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.34$) รองลงมาคือ ด้านรูปแบบ ($\bar{x} = 4.33$) ด้านโครงสร้าง ($\bar{x} = 4.30$) ด้านระบบ ($\bar{x} = 4.27$) ด้านค่านิยมร่วม ($\bar{x} = 4.26$) ด้านพนักงาน และด้านกลยุทธ์ ($\bar{x} = 4.21$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกองค์กรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานขององค์กร กรณีศึกษา ธุรกิจอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ

ปัจจัยภายนอกองค์กร	\bar{x}	sd.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ๆ	4.03	0.878	มาก
2. ด้านสังคม	4.00	0.875	มาก
3. ด้านเศรษฐกิจ	3.82	0.861	มาก
4. ด้านนโยบายและการเมือง	3.03	1.399	ปานกลาง
รวม	3.65	0.817	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยภายนอกองค์กรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานขององค์กร กรณีศึกษา ธุรกิจอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน และอยู่ระดับปานกลาง จำนวน 1 ด้าน โดย

ด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ๆ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.03$) รองลงมาคือ ด้านสังคม ($\bar{x} = 4.00$) ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{x} = 3.82$) และด้านนโยบายและการเมือง ($\bar{x} = 3.03$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารการเงินที่ส่งผลต่อการดำเนินงานขององค์กร วิทยาลัยการศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ

ประสิทธิภาพการบริหารการเงิน	\bar{x}	sd.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ด้านความสามารถในการทำกำไร	4.17	0.722	มาก
2. ด้านสภาพคล่อง	4.16	0.694	มาก
3. ด้านการจัดการหมุนเวียน	4.13	0.711	มาก
4. ด้านโครงสร้างเงินทุน	4.13	0.726	มาก
5. ด้านความเสี่ยงทางธุรกิจ	4.06	0.802	มาก
รวม	4.13	0.674	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า สามารถสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพการบริหารการเงินที่ส่งผลต่อการดำเนินงานขององค์กร วิทยาลัยการศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านความสามารถในการทำกำไร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.17$) รองลงมาคือด้านสภาพคล่อง ($\bar{x} = 4.16$) ด้านการจัดการหมุนเวียน และด้านโครงสร้างเงินทุน ($\bar{x} = 4.13$) และด้านความเสี่ยงทางธุรกิจ ($\bar{x} = 4.06$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานขององค์กร วิทยาลัยการศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ

ผลการดำเนินงานขององค์กร	\bar{x}	sd.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ด้านการเพิ่มขึ้นของผลิตภาพ	4.18	0.754	มาก
2. ด้านประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์	4.08	0.769	มาก
3. ด้านการลดลงของต้นทุน	4.04	0.738	มาก
4. ด้านการเพิ่มขึ้นของรายได้	3.98	0.788	มาก
รวม	4.07	0.701	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า สามารถสรุปได้ว่า ผลการดำเนินงานขององค์กร วิทยาลัยการศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.07$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการเพิ่มขึ้นของผลิตภาพ มี

ค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.18$) รองลงมาคือ ด้านประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ ($\bar{x} = 4.08$) ด้านการลดลงของต้นทุน ($\bar{x} = 4.04$) และด้านการเพิ่มขึ้นของรายได้ ($\bar{x} = 3.98$) ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย

ปัจจัยองค์กรและประสิทธิภาพการบริหารการเงิน ร่วมกันส่งผลทางบวกต่อการดำเนินงานของธุรกิจอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ

ได้ตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของข้อมูล ครบตามเกณฑ์ที่จะใช้สถิติการถดถอยพหุคูณ ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระทั้ง 16 ตัวเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative variables) วัดที่ระดับ Interval และมีการแจกแจงแบบปกติ

2. Error มีการแจกแจงแบบปกติเป็นอิสระต่อกัน (Independent) ไม่เกิด Autocorrelation ซึ่งสามารถทดสอบโดยหาค่า Durbin-Watson ถ้ามีค่าเข้าใกล้ 2 อยู่ในช่วง 1.5-2.5 แสดงว่า Errors ของตัวแปรเป็นอิสระกันไม่มี Autocorrelation (กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2563) สำหรับการวิเคราะห์ครั้งนี้ได้ค่า Durbin-Watson เท่ากับ 2.019

3. จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (n) ต้องมากพอ ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างกระทำโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1970) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่าง 378 ตัวอย่าง เป็นจำนวนที่มากกว่าเกณฑ์การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของแฮร์ และ คณะ (Hair, et al, 2010) ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง สำหรับการวิเคราะห์ถดถอย ไว้ 2 ข้อ ได้แก่ 1) ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ต้องมีไม่ต่ำกว่า 100 คน และ 2) ควรใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างระหว่าง 10-20 ตัวอย่าง ต่อ 1 พารามิเตอร์ที่เป็นตัวทำนาย ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรต้น 16 ตัวแปร (เท่ากับ 320 ตัวอย่าง)

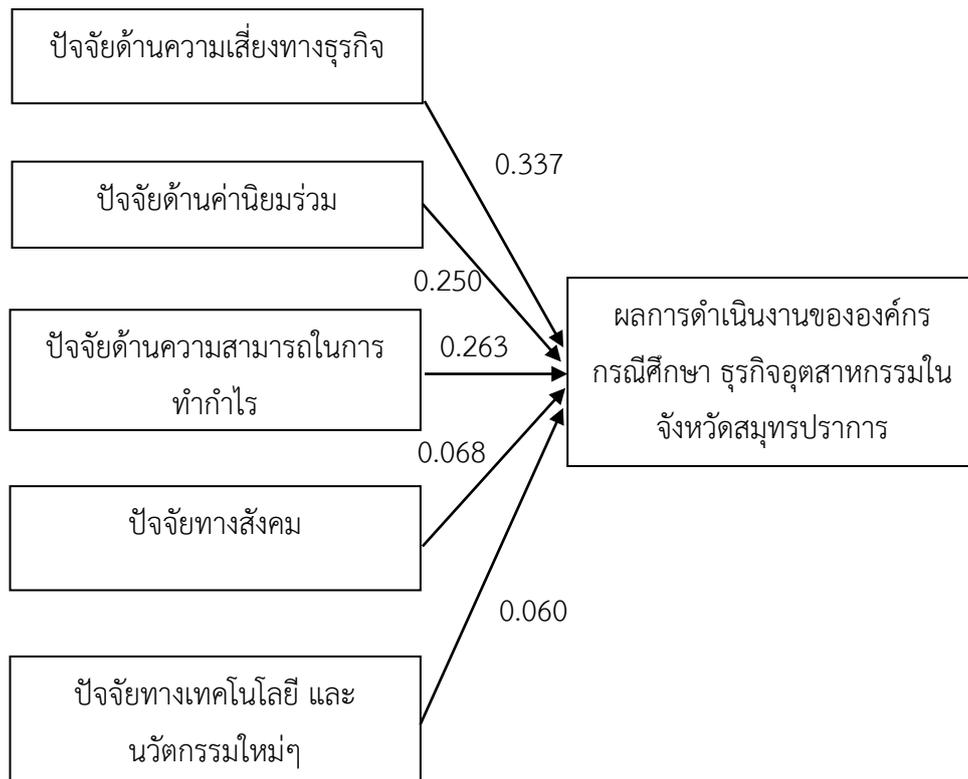
4. ตัวแปรอิสระนั้นต้องไม่มีความสัมพันธ์กันเอง (Multi collinearity) ทำการทดสอบโดยการวิเคราะห์หาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's correlation coefficient) ระหว่างตัวแปรอิสระ ซึ่งถ้าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ มีค่ามากกว่า 0.85 ถือว่าตัวแปรคู่หนึ่งมีความสัมพันธ์กันมาก สำหรับงานวิจัยนี้ ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.004 – 0.843 หรือดูได้จากค่า Collinearity statistics 2 ค่า คือค่า Tolerance ไม่เข้าใกล้ 0.10 และค่า VIF น้อยกว่า 10 (Kleinbaum, 1998)

ตารางที่ 5 แสดงการวิเคราะห์หาปัจจัยที่ดีที่สุดที่ส่งผลต่อการดำเนินงานขององค์กร กรณีศึกษาธุรกิจอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ปัจจัย	b	SE _b	β	t	P-value	VIF
(Constant)	0.037	0.093		0.398	0.691	
ปัจจัยด้านความเสี่ยงทางธุรกิจ (X ₁₆)	0.337	0.034	0.385	9.995	0.000*	3.837
ปัจจัยด้านค่านิยมร่วม (X ₇)	0.250	0.029	0.240	8.528	0.000*	2.042
ปัจจัยด้านความสามารถในการทำ กำไร (X ₁₅)	0.263	0.039	0.271	6.746	0.000*	4.166
ปัจจัยทางสังคม (X ₁₀)	0.068	0.028	0.084	2.419	0.016*	3.131
ปัจจัยทางเทคโนโลยี และนวัตกรรม ใหม่ๆ (X ₁₁)	0.060	0.028	0.076	2.127	0.034*	3.257
R = 0.925		R ² = 0.856	R ² _{adj} = 0.854	P-value = .000		
SE _{est} = 0.268		F = 422.388*				

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานขององค์กร กรณีศึกษา ธุรกิจอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ (Y) ได้แก่ ปัจจัยด้านความเสี่ยงทางธุรกิจ (X₁₆) ปัจจัยด้านค่านิยมร่วม (X₇) ปัจจัยด้านความสามารถในการทำกำไร (X₁₅) ปัจจัยทางสังคม (X₁₀) และปัจจัยทางเทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ ๆ (X₁₁) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.337, 0.250, 0.263, 0.068 และ 0.060 ตามลำดับ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนาย (R²) เท่ากับ 0.856 สามารถทำนายผลการดำเนินงานขององค์กร กรณีศึกษา ธุรกิจอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการได้ร้อยละ 86

รูปที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานขององค์กร
กรณีศึกษา ธุรกิจอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษา ตัวแปรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานขององค์กร กรณีศึกษา ธุรกิจอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ (Y) ได้แก่

ปัจจัยองค์กร ได้แก่ ปัจจัยด้านค่านิยมร่วม (X_7) ปัจจัยทางสังคม (X_{10}) และปัจจัยทางเทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ ๆ (X_{11}) อาจเป็นเพราะ เมืองสมุทรปราการ เป็นเมืองอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่เน้นอุตสาหกรรมด้านการผลิตเป็นหลัก ซึ่งมีบุคลากรและแรงงานในแต่ละองค์กรเป็นจำนวนมาก มีความเป็นสังคมและชุมชน และมีการใช้เทคโนโลยีในการผลิตควบคู่ไปด้วย ซึ่งอาจมองได้ว่า บุคลากรในธุรกิจอุตสาหกรรมยังเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้กับธุรกิจของตนเป็นหลัก หากจะประสบความสำเร็จหรือไม่ยังคงต้องพึ่งพาบุคลากรและแรงงานเหล่านี้ และเทคโนโลยีที่นำเข้ามาใช้ในองค์กร สอดคล้องกับแนวคิดของ ปีเตอร์ส และวอเตอร์แมน (Peters and Waterman, 2004) กล่าวว่า ค่านิยมร่วมกันระหว่างคนในองค์กร ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทำโดยไม่มี การบังคับ แต่เป็นวัฒนธรรมองค์กร วิธีปฏิบัติ ปรัชญาการทำงาน ที่ทุกคนยอมรับและทำตาม ซึ่งรากฐานของวัฒนธรรมองค์กร ก็คือ ความเชื่อ ต่อมาความเชื่อเหล่านั้นจะกำหนดบรรทัดฐาน เป็นพฤติกรรมประจำวันขึ้นมาภายในองค์กร เมื่อค่านิยมและความเชื่อได้ถูกยอมรับทั่วทั้งองค์กรและ

บุคลากรกระทำตามค่านิยมเหล่านั้นแล้วองค์กรก็จะมีวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง ซึ่งค่านิยมร่วมเปรียบเสมือนหัวใจขององค์กรที่เชื่อมประสานทั้งองค์กรเข้าด้วยกันร่วมเดินไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อความสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิรดี คาไล (2561) ทำการศึกษาเรื่องกลยุทธ์การจัดการโดยตัวแบบ 7S McKinsey ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจ แฟรนไชส์ในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่าพนักงานที่มีค่านิยมร่วมกันนั้นจะทำให้การทำงานขององค์กรเป็นไปในทิศทางเดียวกันแล้วจะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้ต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของเขาวลิต ประสิทธิ์ (2561) ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยภายนอกที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย สังคม และเทคโนโลยี มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธภัทร อาจศรี (2560) ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจในอนาคตอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ขนาดกลางและขนาดย่อม ผลการศึกษาพบว่าผู้ประกอบการธุรกิจจะบริหารธุรกิจให้ประสบความสำเร็จได้จะต้องประกอบไปด้วย การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ การมีเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัย และการมีนวัตกรรมที่แตกต่างจากคู่แข่ง

ปัจจัยประสิทธิภาพการบริหารการเงิน ได้แก่ ปัจจัยด้านความเสี่ยงทางธุรกิจ (X_{16}) ปัจจัยด้านความสามารถในการทำกำไร (X_{15}) อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารองค์กรส่วนใหญ่มีหลักในการบริหารเบื้องต้น โดยการเปรียบเทียบระดับความเสี่ยงทางธุรกิจ กับกำไรที่จะเกิดขึ้นขององค์กร เพื่อดำเนินกิจการให้ประสบความสำเร็จ บนพื้นฐานของผลกำไรสูงสุดที่จะทำได้ บนความเสี่ยงทางธุรกิจที่น้อยที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของ อัจฉรา จันท์ฉาย (2553) ที่กล่าวว่า ประสิทธิภาพการบริหารการเงินเป็นกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและเพิ่มมูลค่าของกิจการ ดังนั้นกลยุทธ์การบริหารการเงินจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงผลตอบแทนของกิจการ ผลตอบแทนของธุรกิจในระยะยาว ความเสี่ยงและค่าของเงิน สอดคล้องกับแนวคิดของ เฉลิมขวัญ ครุฑบุญยงค์ (2556) กล่าวว่า เป้าหมายการบริหารการเงินระยะสั้นคือกำไรสูงสุด (Profit Maximization) เป้าหมายระยะยาวคือความมั่งคั่งสูงสุด (Wealth Maximization) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชมพูนุช ไชยชมภู (2560) ทำการศึกษาเรื่อง ผลกระทบของการบริหารการเงินที่มีต่อผลการดำเนินงานของอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรด้านความสามารถในการทำกำไร และด้านความเสี่ยงทางธุรกิจ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานของอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปลิวชรร ปดเสน (2557) พบว่า ประสิทธิภาพกลยุทธ์การบริหารการเงิน ดานการพิจารณาความเสี่ยงทางธุรกิจมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับผลการดำเนินงานดานการเงินโดยรวม ดานการเพิ่มขึ้นของรายได้ ดานการลดลงของต้นทุน และดานการใช้สินทรัพย์ให้เกิด

ประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพกลยุทธ์การบริหารการเงิน ด้านความสามารถในการทำกำไร มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับผลการดำเนินงานด้านการเงินโดยรวม

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารธุรกิจอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ ควรให้ความสำคัญในเรื่องของการสร้างวัฒนธรรมองค์กรและค่านิยมร่วมของบุคลากรในองค์กร เพื่อให้เกิดความเชื่อ ค่านิยม และแนวปฏิบัติร่วมกัน เพื่อเป้าหมายเดียวกันขององค์กร ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการที่จะทำให้ผลการดำเนินงานของธุรกิจเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้

2. ผู้บริหารธุรกิจอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ ควรคำนึงถึงการบริหารประสิทธิภาพการบริหารการเงินอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ โดยเน้นในเรื่องของการลดความเสี่ยงทางธุรกิจและความสามารถในการทำกำไร เพื่อให้องค์กรมีทิศทางและมีเป้าหมายในการได้เปรียบทางการแข่งขัน และเพื่อผลการดำเนินงานที่เกิดกำไรสูงสุด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการศึกษา พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานขององค์กร กรณีศึกษา ธุรกิจอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ ทั้ง 5 ตัวแปร สามารถทำนายผลการดำเนินงานขององค์กร กรณีศึกษา ธุรกิจอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ ได้ร้อยละ 85.6 ซึ่งอาจเป็นไปได้หรือไม่ที่ได้รับผลกระทบจากตัวแปรอื่น ๆ เช่น อายุงาน ประสบการณ์ ขนาดองค์กร ทัศนคติ ฯลฯ ของกลุ่มตัวอย่าง ผู้ที่สนใจจะศึกษาเพิ่มเติม ควรทำการศึกษาในปัจจัยอื่น ๆ ทั้งในมุมมองกว้างหรือเชิงลึก ที่อาจส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ

2. ผู้ที่สนใจอาจจะศึกษาแยกประเภทของอุตสาหกรรมเพื่อค้นหาหรือเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ

เอกสารอ้างอิง

Atsri, T. (2017). *Rupbæp kanphatthana phuprakopkan thurakit nai 'utsahakam faifa læ 'ilekthroṅik khanat klang læ khanat yoṃ.* [The Development of entrepreneurship model in electrical and electronic industry of small and medium enterprises (SMEs)]. (Thesis Industrial Business Development and Human Resources Program, King Mongkut's University of Technology North Bangkok).

ธภัทร อาจศรี. (2560). *รูปแบบการพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจในอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ขนาดกลางและขนาดย่อม.* (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจดุสิตบัณฑิต สาขาวิชา

การพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรมและทรัพยากรมนุษย์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

Carudabunyong, C. (2013). *Kānchātkañ kāngcœñ*. [Financial management]. Bangkok: SE-Education.

เฉลิมขวัญ ครุฑบุญยงค์. (2556). *การจัดการการเงิน*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.

Chaichomphu, C. (2018). *Phonkrathop khōng kānboṛihāñ kāngcœñ thī mī tō phonlakā roḍam nœñ ngāñ khōng 'ongkoṅ nai 'utsāhakam 'ilekthronik nai prathet Thai*. [The impact of financial management towards the operation performance of electronics industry in Thailand]. *Graduate School Journal, Chiang Rai Rajabhat University*. 11(3), 85-93.

ชมพูนุช ไชยชมภู. (2560). ผลกระทบของการบริหารการเงินที่มีต่อผลการดำเนินงานขององค์กรในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย*. 11(3), 85-93.

Chanchai. A. (2010). *Khwaṁpen loet thāng thurakit khūmū kānwāngphāñ konlayut læ kānchāttham BSC*. [To business excellence BSC strategic planning and preparation guide (12th ed.)]. Bangkok: Chulalongkorn University Press.

อัจฉรา จันทร์ฉาย. (2553). *สู่ความเป็นเลิศทางธุรกิจ คู่มือการวางแผนกลยุทธ์และการจัดทำ BSC* (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Department of Industrial Works. (2021). *Khōmūñ sarup nai phap rūam khōng chāngwat Samut Prakāñ*. [Summary of the overview of Samut Prakan Province]. Retrieved March 24, 2021, from <http://reg.diw.go.th/executive/Prov3.asp?prov=11>

กรมโรงงานอุตสาหกรรม. (2564). *ข้อมูลสรุปในภาพรวมของจังหวัดสมุทรปราการ*. สืบค้น 24 มีนาคม 2564, จาก <http://reg.diw.go.th/executive/Prov3.asp?prov=11>.

Ebel, R.L., and Frisbie, D.A. (1986). *Essentials of educational measurement*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J. and Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis* (7th ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

Khamlai, A. (2018). *Raiṅgāñ kānwichai rūāng konlayut kānchātkañ doī tuā bæp chet S McKinsey thī song phon tō khwāmsamret khōng thurakit frāñchai nai prathet Thai*. [Research report on 7S McKinsey model management strategies

- affecting franchise business success in Thailand]. Loei: Loei Rajabhat University.
- อภิรดี คาไล้. (2561). รายงานการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การจัดการโดยตัวแบบ 7S McKinsey ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจแฟรนไชส์ในประเทศไทย. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- Kleinbaum, D. G. (1998). *Applied regression analysis and other multivariable methods*. Phacific Grove: Duxfury Press.
- Padsen, P. (2014). *Prasitthiphap̄ konlayut k̄anbōrihan̄ k̄anngœn̄ kap phonlakā nœn̄ ngan̄ dan̄ k̄anngœn̄ khōnḡ thurakit phatthanā ‘asanghārimmasap̄ nai prathet̄ Thai*. [Efficiency of financial management strategies and financial performance of real estate development business in Thailand]. (Thesis Business Economics, Mahasarakham University).
- ปลวัชร ปดเสน. (2557). *ประสิทธิภาพกลยุทธ์การบริหารการเงินกับผลการดำเนินงานด้านการเงินของธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ในประเทศไทย*. (วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- Peters, Thomas J. and Waterman, Robert H. Jr. (2004). *In search of excellence*. (2nd ed). London: Profile Book.
- Prasit, C. (2018). *Patchai phainōk̄ thī mī khwāmsamphan̄ kap khwāmsamret khōnḡ wisahakit̄ khanat̄ klānḡ lǣ khanat̄ yōm̄ nai chāngwat̄ Chachoengsao*. [The relationship between external factors and business success of small and medium enterprises in Chachoengsao Province]. (Independent research, Master of Business Administration International Business Major, Rajamangala University of Technology Thanyaburi).
- เชาวลิต ประสิทธิ์. (2561). *ปัจจัยภายนอกที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในจังหวัดฉะเชิงเทรา*. (การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจระหว่างประเทศ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).
- Sittichai, K. and Santidhorn, P. (2018). *Kānchatkān̄ ‘ongkōn̄ tām̄ nœokhit̄ chet̄ s khōnḡ McKinsey thī ‘uā tō̄ kān̄ pen̄ ‘ongkōn̄ nawattakam̄ kōranī suksā̄ ‘ongkōn̄ thī dai rāngwan̄ ‘ongkōn̄na wat kam̄ yōtyiām̄*. [Organization management according to McKinsey’s 7s framework that contributes to innovation organization case study: organization awarded an excellent innovation organization]. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 11(3), 1419-1435.

- กรรณิการ์ สิทธิชัย และสันติธร ภูริภักดี. (2561). การจัดการองค์กรตามแนวคิด 7s ของ McKinsey ที่เอื้อต่อการเป็นองค์กรนวัตกรรม กรณีศึกษาองค์กรที่ได้รางวัลองค์กรนวัตกรรมยอดเยี่ยม. *Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 11(3), 1419-1435.
- Wanichbuncha, K. (2020). *Kān wikhrō tuāprǣ laī tuā duāi SPSS for Windows*. [Multivariate analysis with SPSS for Windows]. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2563). *การวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวด้วย SPSS for Windows*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Yamane, Taro. (1970). *Statistic: an introductory analysis* (2nd ed.). New York: Harper & Row.